

Cyllid &
Thollau EF

Yr hyn sy'n digwydd os
ydym wedi talu gormod o
gredydau treth i chi

Cynnwys

Rhagarweiniad	1	Herio adennill gordaliad	8
Ailystyriaeth orfodol	1	Sut i ddadlau yn erbyn gordaliad	8
Pryd y dylech ddadlau yn erbyn gordaliad	2	Dyled hanesyddol	9
Sut y gwnaethom gyfrifo'ch credydau treth	2	Os byddwn yn cael penderfyniad yn anghywir	10
Sut y mae gordaliad yn digwydd	2	Sut rydym yn penderfynu a ddylech ad-dalu gordaliad cyfan, neu ran ohono	11
Newidiadau yn eich amgylchiadau neu'ch incwm	3	Os ydych yn dal i gredu na ddylech ad-dalu gordaliad	12
Os gwnaethoch ddechrau byw gyda phartner, os ydych chi a'ch partner wedi gwahanu neu os yw'ch partner wedi marw	3	Ad-dalu gordaliad	12
Taliadau Credydau Treth wedi dod i ben	3	Trwy daliad uniongyrchol	12
Ein cyfrifoldebau		Gofyn am fwy o amser i ad-dalu taliad uniongyrchol	13
ni a'ch rhai chi	4	Trwy addasiad i'ch cod treth	13
Ein cyfrifoldebau	4	Os ydych yn hawlio Credyd Cynhwyso	13
Eich cyfrifoldebau	4	Os ydych yn hawlio neu wedi hawlio Credyd cynhwysol neu Gredyd Pensiwn	13
Os na wnaethom fodloni ein cyfrifoldebau	5	Caledi ariannol	13
Os na wnaethoch fodloni'ch cyfrifoldebau	6	Os na allwch dalu am eich treuliau byw hanfodol	14
Os gwnaeth y ddau ohonom fethu â bodloni ein cyfrifoldebau	6	Os byddwch chi a'ch partner yn gwahanu	14
Os gwnaeth y ddau ohonom fodloni ein cyfrifoldebau	6	Cysylltu â ni	15
Os oedd yn cymryd cryn amser i chi roi gwybod i ni nad ydym wedi bodloni ein cyfrifoldeba	7	Help a chymorth	15
Amgylchiadau eithriadol	7	Cael help gan CThEF os oes angen cymorth ychwanegol	15
Penodedigion	7	Cyngor ar ddyledion yn rhad ac am ddim	15
		Gwasanaeth i gwsmeriaid	15
		Eich hawliau a'ch rhwymedigaethau	15

Mae gennym ystod o wasanaethau ar gyfer pobl ag anabledd.

Mae'r rhain yn cynnwys arweiniad mewn Braille, ar sain ac mewn print bras. Mae'r rhan fwyaf o'n ffurflenni hefyd ar gael mewn print bras. Cysylltwch â CThEF am ragor o wybodaeth.

Mae'r daflen hon yn esbonio pam mae gordaliadau'n digwydd, a sut i'w had-dalu. Mae hefyd yn rhoi gwybod i chi pan nad oes yn rhaid i chi eu had-dalu, a sut i ddadlau yn erbyn gordaliad.

Rhagarweiniad

Mae gordaliad yn golygu ein bod wedi talu mwy o arian i chi nad oedd gennych hawl iddo.

Ailystyriaeth orfodol

Os ydych o'r farn bod swm y credydau treth yn anghywir, gallwch ofyn i ni fwrw golwg arall dros y penderfyniad. Gelwir hyn yn ailystyriaeth orfodol, a dylech gysylltu â ni cyn pen 30 diwrnod i'r dyddiad a ddangosir ar eich hysbysiad o benderfyniad. Os oes gennych reswm da, mae'n bosibl y byddwn yn rhoi mwy o amser i chi. Ni allwn dderbyn cais 13 mis neu'n hwyrach ar ôl dyddiad ein penderfyniad. Gallwch hefyd ofyn i ni edrych ar unrhyw gosb yr ydym wedi'i gosod mewn cysylltiad â'ch hawliad credydau treth neu'r llog y gwnaethom benderfynu ei godi ar eich gordaliad.

Pan fyddwn wedi bwrw golwg dros y penderfyniad eto, byddwn yn anfon Hysbysiad o Ailystyriaeth Orfodol atoch yn egluro'r hyn yr ydym wedi'i wneud. Bydd hwn yn cynnwys yr holl wybodaeth fydd ei hangen arnoch i apelio i'r Tribiwnlys yng Nghymru, Lloegr a'r Alban, neu'r Appeals Service yng Ngogledd Iwerddon, os ydych yn dal i fod yn anffodlon ar ein penderfyniad. Yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban, gallwch apelio yn uniongyrchol at y Tribiwnlys heb ofyn am ailystyriaeth orfodol yn gyntaf. Mae'n bosibl y byddwch hefyd yn gallu apelio'n uniongyrchol yng Ngogledd Iwerddon. Mae'n rhaid i chi apelio ar bapur i'r Tribiwnlys neu'r Gwasanaeth Apeliadau a chyn pen mis (30 diwrnod yng Ngogledd Iwerddon) o ddyddiad eich hysbysiad penderfynu, neu eich Hysbysiad o Ailystyriaeth Orfodol os ydych wedi gofyn i ni ailedrych ar ein penderfyniad.

Byddwn yn gohirio unrhyw gamau adfer wrth i ni ailystyried neu tra bod eich apêl yn cael ei hystyried. I gael rhagor o wybodaeth, gweler ein taflen wybodaeth WTC/AP, 'Beth i'w wneud os credwch fod eich Credyd Treth Plant neu'ch Credyd Treth Gwaith yn anghywir'.

 Ewch i [GOV.UK](https://www.gov.uk) a chwilio am WTC/AP

 Os gwnaethoch hawlio Credyd Cynhwysol (UC) neu Gredyd Pensiwn (PC) ac mae'ch ailystyriaeth orfodol neu apêl yn llwyddiannus, byddwn ond yn talu credydau treth hyd at y diwrnod cyn i chi wneud eich hawlio Credyd Cynhwysol neu Gredyd Pensiwn, neu hyd at 5 Ebrill 2025 os yw hyn cyn eich hawliad Credyd Cynhwysol neu Gredyd Pensiwn. Mae hyn oherwydd bod Credyd Cynhwysol neu Gredyd Pensiwn yn disodli credydau treth. Os gwnaethoch hawlio Credyd Cynhwysol neu Gredyd Pensiwn, bydd credydau treth wedi dod i ben hyd yn oed os nad oedd gennych hawl i Gredyd Cynhwysol neu Gredyd Pensiwn.

Pryd y dylech ddadlau yn erbyn gordaliad

Os ydych o'r farn bod ein penderfyniad yn gywir, ond nid ydych yn cytuno y dylech ad-dalu'r gordaliad, darllenwch dudalennau 4 i 12 o'r daflen hon. Bydd yr wybodaeth yn eich helpu i benderfynu a ddylid dadlau yn erbyn ein penderfyniad i adennill y gordaliad.

Cysylltwch â ni (darllenwch dudalen 15) os yw'r canlynol yn wir:

- nid ydych yn cytuno eich bod wedi'ch gordalu
- rydych yn ansicr a ddylech ddadlau yn erbyn y penderfyniad i adennill gordaliad
- rydych yn ansicr a ddylech ofyn am ailystyriaeth orfodol yn erbyn y penderfyniad a berodd y gordaliad

Sut y gwnaethom gyfrifo'ch credydau treth

Roedd credydau treth yn dibynnu ar eich incwm a'ch amgylchiadau teuluol. Os oedd eich incwm neu'ch amgylchiadau teuluol yn newid, gall eich hawl neu'r swm a dalwn i chi wedi newid.

Talwyd credydau treth ar gyfer blwyddyn dreth - o 6 Ebrill mewn un flwyddyn i 5 Ebrill yn y nesaf. Pan wnaethom gyfrifo'r hyn i'w dalu i chi am y tro cyntaf, gwnaethom ystyried amgylchiadau eich teulu ar y pryd a'ch incwm ar gyfer y flwyddyn dreth flaenorol.

Ar ôl 5 Ebrill bob blwyddyn, gwnaethom anfon pecyn adnewyddu atoch yn gofyn i chi wneud y canlynol:

- gwirio bod yr wybodaeth yr oedd gennym amdanoch yn gyfredol
- dweud wrthym faint o incwm oedd gennych yn y flwyddyn dreth flaenorol

Os adnewyddwyd eich dyfarniad credydau treth yn awtomatig, ac roeddech mewn cyflogaeth TWE, mae'n bosibl y byddwn wedi defnyddio ffigurau incwm a roddwyd i ni gan eich cyflogwr.

Byddwn wedi anfon ffurflen ddatganiad blynyddol atoch y gallem fod wedi gofyn i chi ei llenwi a'i dychwelyd atom. Byddem yn defnyddio hwn i gyfrifo'r swm sy'n ddyledus i chi mewn gwirionedd am y flwyddyn a oedd newydd ddod i ben, a hefyd y swm am y flwyddyn a ddechreuodd ar 6 Ebrill.

Sut y mae gordaliad yn digwydd

Gall gordaliad ddigwydd:

- os na wnaethoch roi'r wybodaeth gywir i ni naill ai pan wnaethoch hawlio neu pan wnaethoch gwblhau'ch datganiad blynyddol
- os byddwch yn hwyr yn rhoi gwybod i ni am newid yn eich amgylchiadau
- os yw'ch incwm yn 2024 i 2025 yn fwy na £2,500 yn uwch nag yr oedd yn 2023 i 2024
- os rhoesoch amcangyfrif o'ch incwm am y flwyddyn bresennol sy'n digwydd bod yn rhy isel
- os rhoesoch wybodaeth anghywir i ni pan rowch wybod i ni am newid yn eich amgylchiadau neu'ch incwm
- gwnaethom gamgymeriad pan wnaethom gofnodi'r wybodaeth a roesoch i ni
- ni wnaethom weithredu ar wybodaeth a rowch i ni

Newidiadau yn eich amgylchiadau neu'ch incwm

Dylech wedi rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i ni am unrhyw newidiadau yn eich incwm a'ch amgylchiadau teuluol. Yn ôl y gyfraith, mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni am rai newidiadau cyn pen un mis i'r adeg y gwnaethant ddigwydd.

Weithiau, efallai na fydd yn hollol glir pan fydd newid wedi digwydd, felly rhaid eich bod wedi rhoi gwybod i ni cyn pen un mis o'r dyddiad pan sylweddoloch fod newid wedi digwydd.

Defnyddiwch y rhestr wirio TC602(SN), 'Gwirio eich hysbysiad o ddyfarniad credydau treth' er mwyn gwirio pa newidiadau y mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni amdanynt. Rydym wedi anfon hwn gyda'ch hysbysiad o ddyfarniad. Os oes angen i chi roi gwybod i ni am newid, efallai y byddai o ddefnydd i chi gadw cofnod o'r dyddiad y gwnaethoch gysylltu â ni, enw'r person y gwnaethoch siarad ag ef a manylion y newid.

Ar ôl i chi roi gwybod i ni am newid, byddwn yn cyfrifo swm newydd sy'n ddyledus i chi ac yn anfon hysbysiad o ddyfarniad newydd atoch.

Os oedd newid mewn amgylchiadau'n golygu eich bod eisoes wedi cael mwy na'r hyn yr ydym yn amcangyfrif ar gyfer eich dyfarniad am y flwyddyn gyfan, bydd eich taliadau credydau treth fel arfer yn dod i ben.

Os gwnaethoch ddechrau byw gyda phartner, os gwnaethoch chi a'ch partner gwahanu neu os oedd eich partner yn marw

Rhaid i chi roi gwybod i ni cyn pen un mis os yw'r canlynol yn digwydd:

- os gwnaethoch briodi neu ffurfio partneriaeth sifil, neu wedi dechrau byw gyda rhywun fel pe baech yn briod neu mewn partneriaeth sifil
- os oeddech wedi priodi neu mewn partneriaeth sifil, a'ch bod wedi gwahanu'n gyfreithiol neu o dan amgylchiadau sy'n debygol o fod yn barhaol
- os gwnaethoch stopio byw gyda rhywun fel pe bae yr oeddech yn briod neu mewn partneriaeth sifil
- bu farw eich partner

Bydd eich hawliad yn dod i ben yn gyfreithiol o dan yr amgylchiadau hyn.

Mae credydau treth wedi dod i ben

Mae credydau treth wedi cael eu disodli gan Gredyd Cynhwysol. Daeth Credydau Treth i ben ar 5 Ebrill 2025.

I gael rhagor o wybodaeth, ewch i:

- Credyd Cynhwysol, ewch i www.gov.uk/credyd-cynhwysol
- Credyd Pensiwn, www.gov.uk/credyd-pensiwn

Ein cyfrifoldebau ni a'ch rhai chi

I'n cynorthwyo i gael eich dyfarniad yn gywir ac i osgoi cronni gordaliad, roedd yn bwysig ein bod yn bodloni ein cyfrifoldebau a'ch bod wedi bodloni eich rhai chi.

Ein cyfrifoldebau

Dylen ni wedi gwneud y canlynol:

- rhoi cyngor cywir i chi, yn seiliedig ar yr wybodaeth a rowch i ni pan fyddwch yn cysylltu â ni am wybodaeth
- cofnodi'n fanwl gywir yr wybodaeth a rowch i ni i gyfrifo'ch credydau treth a thalu'r swm cywir i chi
- cynnwys gwybodaeth a roesoch i ni am eich teulu a'ch incwm pan anfonom hysbysiad o ddyfarniad atoch. Os gwnaethoch roi gwybod i ni fod camgymeriad ar eich hysbysiad o ddyfarniad, neu fod rhywbeth wedi'i hepgor ohono, dylem wedi ei unioni ac anfon hysbysiad o ddyfarniad wedi'i gywiro atoch
- cofnodi'n fanwl gywir yr hyn yr oeddech wedi rhoi gwybod i ni amdano ac anfon hysbysiad o ddyfarniad newydd atoch cyn pen 30 diwrnod, pan wnaethoch roi gwybod i ni am newid mewn amgylchiadau. Nid yw'r 30 diwrnod yn dechrau tan i ni gael yr holl wybodaeth sydd ei hangen arnom oddi wrthyth er mwyn gwneud y newid. Mae'n bwysig, felly, eich bod yn rhoi'r holl wybodaeth i ni am newid

Eich cyfrifoldebau

Dylech wneud y canlynol:

- rhoi gwybodaeth gywir, gyflawn a chyfredol i ni
- rhoi gwybod i ni cyn gynted â phosibl am unrhyw newidiadau mewn incwm ac amgylchiadau, fel bod gennym wybodaeth gywir a chyfredol i leihau'r siawns y bydd gordaliad yn digwydd
- rhoi gwybod i ni cyn gynted â phosibl os na chewch hysbysiad o ddyfarniad cyn pen 30 diwrnod ar ôl i chi roi gwybod i ni am newid mewn amgylchiadau
- gwirio eich hysbysiad o ddyfarniad gan ddefnyddio'r rhestr wirio TC602 (SN) a anfonasom gydag ef, a rhowch wybod i ni ar unwaith os oes unrhyw beth o'i le, ar goll neu'n anghyflawn

Mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni am rai newidiadau cyn pen un mis ar ôl iddynt ddigwydd - mae'r rhain wedi'u rhestru ar gefn y rhestr wirio.

Disgwyliwn i chi wirio'r prif fanylion canlynol:

- a yw'n ddyfarniad ar y cyd (ar eich cyfer chi a'ch partner) neu'n ddyfarniad sengl (yn seiliedig ar eich amgylchiadau unigol)
- yr oriau yr oeddech wedi'u gweithio
- a oeddech yn cael Cymhorthdal Incwm, Lwfans Ceisio Gwaith ar sail incwm, Lwfans Cyflogaeth a Chymorth sy'n seiliedig ar incwm neu Gredyd Pensiwn

- bod elfen anabledd wedi'i dangos os oedd gennych chi, neu unrhyw un ar yr aelwyd, hawl iddi
- y nifer o blant ar eich aelwyd, a'u hoeddrannau
- unrhyw gostau gofal plant
- cyfanswm incwm eich aelwyd am y cyfnod a ddangosir ar yr hysbysiad o ddyfarniad

Byddwn yn anfon hysbysiad o ddyfarniad wedi'i gywiro atoch os rhowch wybod i ni fod rhywbeth o'i le, ar goll neu'n anghyflawn.

Gwiriwch yr oedd eich taliadau'n cyfateb i'r rhai a ddangosir ar eich hysbysiad o ddyfarniad, a rhowch wybod i ni os nad oes unrhyw un yn gwneud hynny.

Mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni ar unwaith os oes rhywbeth o'i le, ar goll neu'n anghyflawn. Dylech nodi pryd y cawsoch eich hysbysiad o ddyfarniad a phryd y gwnaethoch roi gwybod i ni am y camgymeriad. Efallai y gofynnwn i chi am yr wybodaeth hon er mwyn dangos eich bod wedi gweithredu cyn pen 30 diwrnod.

Os yw'ch amgylchiadau personol yn anodd ac yn golygu na allwch wirio'ch hysbysiad o ddyfarniad neu daliadau banc, er enghraifft bu aelod o'ch teulu yn ddifrifol sâl, rhowch wybod i ni os oes rhywbeth o'i le, ar goll neu'n anghyflawn cyn gynted â phosibl. Hefyd, rhowch y rheswm yr ydych yn hwyr yn rhoi gwybod i ni am hyn.

Hefyd, rhowch y rheswm yr ydych yn hwyr yn rhoi gwybod i ni am hyn.

Os na wnaethom fodloni ein cyfrifoldebau

Os gwnaethom fethu â bodloni ein cyfrifoldebau, ond gwnaethoch fodloni'ch rhai chi i gyd, ni fyddwn wedi gofyn i chi ad-dalu'r gordaliad cyfan a achoswyd gan ein methiant.

Mae'n rhaid eich bod wedi rhoi gwybod i ni am unrhyw gamgymeriad ar eich hysbysiad o ddyfarniad cyn pen 30 diwrnod o'r dyddiad arno. Os gwnaethoch hynny, ni fyddwch yn gyfrifol am ordaliad a achoswyd gan ein camgymeriad. Os rhowch wybod i ni am gamgymeriad mwy na 30 diwrnod ar ôl y dyddiad ar eich hysbysiad o ddyfarniad, gallwn ofyn i chi ad-dalu gordaliad hyd at y dyddiad y gwnaethoch gysylltu â ni.

Enghraifft 1

Ar 1 Medi rydych yn rhoi gwybod i ni am newid yn eich amgylchiadau ond nid ydym yn newid eich dyfarniad tan 16 Hydref. Ni fyddwn yn casglu unrhyw ordaliad sy'n codi ar ôl 30 Medi.

Enghraifft 2

Ar 12 Awst, rydych yn rhoi gwybod i ni am newid yn eich incwm. Rydym yn anfon hysbysiad o ddyfarniad newydd atoch sy'n eich cyrraedd ar 19 Awst, ond nid ydym wedi cofnodi'n gywir y manylion a roesoch i ni. Os sylwch ar y camgymeriad a rhoi gwybod i ni amdano erbyn 18 Medi (30 diwrnod o 19 Awst), byddwn yn cywiro'ch dyfarniad ac ni fyddwn yn casglu unrhyw ordaliad a achoswyd gan ein camgymeriad.

Enghraifft 3

Ar 12 Awst, rydych yn rhoi gwybod i ni am newid yn eich incwm. Rydym yn anfon hysbysiad o ddyfarniad newydd atoch, yr ydych yn ei gael ar 19 Awst, ond nid ydym wedi cofnodi'r wybodaeth a roesoch i ni'n gywir. Os sylwch ar hyn, ac nad ydych yn rhoi gwybod i ni am y camgymeriad tan 27 Medi (39 diwrnod o 19 Awst), gallech fod yn gyfrifol am y gordaliad hyd at y dyddiad y gwnaethoch gysylltu â ni.

Os na wnaethom gywiro gwall ar yr adeg y gwnaethoch roi gwybod i ni amdano, ni fyddem yn casglu unrhyw ordaliad yr oedd yn cronni o'r dyddiad y gwnaethoch roi gwybod i ni hyd y dyddiad y gwnaethom ei gywiro.

Os gwnaethoch fethu â bodloni'ch cyfrifoldebau

Os gwnaethom fethu â bodloni'ch cyfrifoldebau, ond gwnaethom fodloni ein holl gyfrifoldebau ni, byddem fel arfer yn gofyn i chi ad-dalu'r gordaliad cyfan. Er enghraifft, os gwnaethoch roi gwybod i ni am gamgymeriad ar eich hysbysiad o ddyfarniad mwy na 30 diwrnod ar ôl y dyddiad ar eich hysbysiad o ddyfarniad, efallai y bydd yn rhaid i chi ad-dalu gordaliad yr oedd wedi cronni hyd nes yr adeg y gwnaethoch gysylltu â ni. Gweler hefyd 'Amgylchiadau eithriadol' isod.

Os gwnaeth y ddau ohonom fethu â bodloni ein cyfrifoldebau

Os oedd y ddau ohonom wedi methu â bodloni ein cyfrifoldebau, byddem yn edrych ar yr hyn a ddigwyddodd ac efallai y byddwn yn dileu rhan o ordaliad.

Os gwnaeth y ddau ohonom fodloni ein cyfrifoldebau

Os oedd y ddau ohonom wedi bodloni ein cyfrifoldebau, byddem fel arfer yn gofyn i chi ad-dalu'r gordaliad.

Enghraifft 4

Ar 12 Awst, rhoesoch wybod i ni fod eich incwm wedi cynyddu o 15 Gorffennaf ymlaen. Gwnaethom ddiweddarau'ch cofnod credydau treth ar 11 Medi. Byddwn yn dal i ofyn i chi ad-dalu unrhyw ordaliadau a wnaed yn ystod y cyfnod o 15 Gorffennaf i 11 Medi.

Os oedd yn cymryd cryn amser i chi roi gwybod i ni nad ydym wedi bodloni ein cyfrifoldebau

Rydym yn gofyn i chi roi gwybod i ni am unrhyw gamgymeriadau a wnaed gennym cyn pen 30 diwrnod i'r dyddiad ar eich hysbysiad o ddyfarniad. Os na rowch wybod i ni cyn pen 30 diwrnod, byddem yn gofyn i chi ad-dalu gordaliad hyd at y dyddiad y rhoesoch wybod am y camgymeriad.

Amgylchiadau eithriadol

Rydym yn deall y gallai amgylchiadau eithriadol eich atal rhag bodloni'ch cyfrifoldebau mewn pryd. Er enghraifft, gallech chi neu aelod agos o'r teulu fod wedi bod yn ddifrifol wael ac felly nid oeddech yn gallu rhoi gwybod i ni am y newid, gwirio'ch hysbysiad o ddyfarniad na rhoi gwybod i ni am ein camgymeriad cyn pen 30 diwrnod i'r dyddiad ar eich hysbysiad o ddyfarniad.

Dylech roi gwybod i ni cyn gynted â phosibl os credwch fod hyn yn berthnasol i chi, neu os nad ydych yn siŵr a ydym wedi gwneud camgymeriad.

Os nad ydych yn deall pam mae gordaliad, cysylltwch â ni. Gallwn roi esboniad i chi dros y ffôn neu ar bapur. Mae ein taflen WTC8, 'Pam y mae gordaliadau'n digwydd' yn rhoi rhagor o wybodaeth am bethau a all achosi gordaliadau. Gallwch gael copi:

- ewch i GOV.UK a chwilio am WTC8
- drwy gysylltu â CThEF (gweler tudalen 15) os na allwch gyrchu'r rhyngwrwyd

Os na allwch reoli'ch materion treth eich hun, trin arian, neu ddeall neu lenwi ffurflenni, gallwch gael person arall i weithredu ar eich rhan. Rydym yn galw'r bobl hyn yn benodedigion.

Penodedigion

Weithiau gellir penodi penodedigion:

- gan lys neu un o adrannau'r llywodraeth, er enghraifft yr Adran Gwaith a Phensiynau
- gennych chi, os oes angen help arnoch i ymdrin â'ch materion treth
- gan ofalwr, sefydliad y sector gwirfoddol neu weithiwr proffesiynol iechyd meddwl neu ofal cymdeithasol a fyddai'n gallu delio â phopeth â ni

I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk/getting-help-with-your-tax-credits-claim/appointees

Sut i ddadlau yn erbyn gordaliad

Herio adennill gordaliad

Os na chytunwch y dylem ofyn i chi ad-dalu gordaliad, gallwch ofyn i ni ailystyried hyn. Dadlau yn erbyn gordaliad yw'r enw a roddwn ar hyn. I wneud hyn, llenwch a dychwelwch ffurflen TC846, 'Gordaliad Credydau Treth'. Gallwch gael copi:

- Ewch i GOV.UK a chwilio am TC846
- drwy gysylltu â CThEF (gweler tudalen 15) os na allwch gyrchu'r rhyngrwyd

Gallwch ysgrifennu atom yn lle hynny, ond rhaid i chi sicrhau eich bod yn rhoi'r manylion llawn i ni, gan gynnwys:

- ym mha flwyddyn dreth y digwyddodd y gordaliad sy'n destun yr anghydfod
- p'un a wnaethoch gysylltu â ni, a phryd y gwnaethoch hynny
- pam rydych yn credu bod y gordaliad wedi digwydd
- pam rydych yn credu na ddylech orfod ad-dalu'r gordaliad

Fel arfer, mae'n rhaid i chi ddadlau yn erbyn adennill gordaliad cyn pen 3 mis i ddyddiad:

- eich hysbysiad o benderfyniad terfynol
- y penderfyniad ar eich hysbysiad adolygiad blyneddol
- eich Datganiad o Gyfrif
- y penderfyniad ar eich hysbysiad o Adolygiad o Ddyfarniad (os daw eich dyfarniad i ben yn awtomatig o ganlyniad i hawliad am Gredyd Cynhwysol)
- y llythyr sy'n rhoi ein penderfyniad i chi ynghylch eich ailystyriaeth orfodol
- y llythyr oddi wrth y Gwasanaeth Tribiwnlysoedd neu Apeliadau sy'n rhoi eu penderfyniad i chi ynghylch eich apêl

Gallwch ond dadlau yn erbyn adennill gordaliad a gododd yn ystod y flwyddyn dreth y mae'r hysbysiad neu'r llythyr yn ymwneud â hi. Ni fyddwch fel arfer yn gallu dadlau yn erbyn gordaliadau o flynyddoedd treth cynharach. Byddwn ond yn derbyn anghydfod hwyr o dan amgylchiadau eithriadol, er enghraifft, os oeddech yn yr ysbyty am y cyfnod 3 mis hwnnw. Os byddwch yn penderfynu anghytuno â gordaliad, byddwn yn parhau i geisio adennill y gordaliad wrth i ni ystyried eich anghydfod.

Os byddwn yn newid ein penderfyniad yn hwyrach, ac rydych yn cael hysbysiad o benderfyniad arall ar gyfer yr un flwyddyn, bydd gennych 3 mis o ddyddiad yr hysbysiad hwnnw i ddadlau yn erbyn adennill gordaliad.

Enghraifft 5

Mae gan Mair ac Alun ordaliadau o flynyddoedd treth 2013 i 2014 a 2014 i 2015. Maent yn ad-dalu'r gordaliadau o'u dyfarniad credydau treth yn 2017 i 2018. Roeddent yn hwyr yn rhoi gwybod am newid mewn amgylchiadau yn ystod 2017 i 2018, a dangosir gordaliad newydd ar eu hysbysiad o ddyfarniad terfynol ar gyfer 2017 i 2018. Mae eu hysbysiad o ddyfarniad terfynol hefyd yn dangos y gordaliadau o'r blynyddoedd treth cynharach.

Mae gan Mair ac Alun 3 mis yn unig o ddyddiad eu hysbysiad o benderfyniad ar gyfer 2017 i 2018 i ddadlau yn erbyn y gordaliad newydd. Ni fyddant, fodd bynnag, yn gallu dadlau yn erbyn y gordaliadau o'r blynyddoedd treth 2013 i 2014 a 2014 i 2015.

Dyled hanesyddol

Byddwch wedi cael gwybod ar hysbysiadau blaenorol, os ydych am ddadlau yn erbyn gordaliad, y dylech wneud hynny cyn gynted â phosibl. Ni allwch ddadlau yn erbyn gordaliadau o ddyfarniadau blaenorol pan fo mwy na 3 mis wedi mynd heibio ers i chi gael eich hysbysiad o benderfyniad terfynol. Ond, os na wnaethoch wrthwynebu'r gordaliad mewn pryd oherwydd amgylchiadau eithriadol, fel bod yn yr ysbyty, byddwn yn ystyried yr anghydfod.

Os ydych wedi cael hysbysiad o benderfyniad terfynol gennym yn ystod y 3 mis diwethaf, byddwch dim ond yn gallu dadlau yn erbyn y gordaliad a gododd yn y flwyddyn dreth y mae'r hysbysiad yn ymwneud â hi.

Byddwch dim ond yn gallu dadlau yn erbyn y gordaliad yn ystod y 3 mis ar ôl i chi gael yr hysbysiad o benderfyniad terfynol sy'n ymwneud â'ch dyfarniad blaenorol. Darllenwch dudalen 12, 'Ad-dalu gordaliad'.

Enghraifft 6

Rydych yn cael eich pecyn adnewyddu credydau treth ar 21 Mai 2018 sy'n gofyn i chi gadarnhau'ch amgylchiadau teuluol a'ch incwm ar gyfer y 12 mis blaenorol a ddaeth i ben ar 5 Ebrill 2018. Rydych yn gwirio manylion eich aelwyd ac yn penderfynu nad oes gennych newidiadau i roi gwybod amdanynt. Rydym yn anfon hysbysiad o benderfyniad terfynol ar 15 Awst 2018. Mae hyn yn dangos y gordalwyd credydau treth i chi

oherwydd gadawodd eich plentyn hynaf yr ysgol ym mis Medi 2017 er mai dim ond ym mis Ionawr 2018 y newidiwyd eich dyfarniad.

Nid ydych yn sylwi ar yr wybodaeth ynghylch y gordaliad tan fis Rhagfyr 2018 pan rydych yn sylweddoli bod eich taliadau credydau treth misol yn cael eu gostwng er mwyn ei ad-dalu. Rydych yn cytuno bod gordaliad wedi codi ond rydych yn credu nad oes raid i chi ei ad-dalu gan eich bod wedi rhoi gwybod i CThEF am eich merch yn gadael yr ysgol ym mis Medi 2017, ac ni wnaethom ddiwygio'ch dyfarniad tan fis Ionawr 2018. Roedd gennych 3 mis i ddadlau yn erbyn y gordaliad o 15 Awst 2018, pan wnaethom anfon yr hysbysiad o benderfyniad terfynol atoch. Golyga hyn y bu'n rhaid i chi ddadlau yn erbyn y gordaliad erbyn 15 Tachwedd 2018.

Gan fod yr amser bellach ar ben, ni allwch ddadlau yn erbyn y gordaliad oni bai y gallwch ddangos bod amgylchiadau eithriadol dros golli'r dyddiad cau, megis bod yn yr ystyby.

Os byddwn yn cael penderfyniad yn anghywir

Mewn rhai achosion, mae'n bosibl y gwnawn ddiwygio'r penderfyniad a achosodd y gordaliad. Gallwn ond gwneud hyn os yw'r penderfyniad yn anghywir o ganlyniad i wall gennym ni, ac rydym yn canfod na wnaethoch gyfrannu'n sylweddol tuag at y gwall. 'Gwall swyddogol' yw'r enw a roddwn ar y math hwn o wall. Ni fyddwn, fodd bynnag, yn diwygio penderfyniad sy'n anghywir o ganlyniad i wall swyddogol os oes mwy na 5 mlynedd wedi mynd heibio ers dyddiad y penderfyniad, neu pe na fyddai'r penderfyniad diwygiedig o'ch plaid.

Pan fo penderfyniad o'ch plaid, byddwn yn anfon hysbysiad o ddyfarniad diwygiedig atoch, a byddwn yn ad-dalu unrhyw swm a adenillwyd eisoes.

Enghraifft 7

Rydych wedi bod yn cael Credyd Treth Gwaith ers 2012. Cawsoch hawl i Lwfans Byw i'r Anabl yn 2013, a gwnaethoch gysylltu â ni i ddiweddarau'ch cofnodion a hawlio elfen anabledd y Credyd Treth Gwaith.

Gwnaethom roi gwybodaeth anghywir i chi gan ddatgan nad oedd gennych hawl i'r elfen anabledd, a phenderfynom beidio â gwneud y newid y rhoesoch wybod amdano. Yn 2015 gwnaethoch ymweld â chanolfan Cyngor Ar Bopeth a holi ynghylch eich dyfarniad credydau treth. Sylweddolodd yr ymgynghorydd eich bod yn gymwys ar gyfer yr elfen anabledd ond nad oedd wedi'i chynnwys ar eich dyfarniad. Gwnaethoch gysylltu â ni a holi ynghylch ein penderfyniad gwreiddiol yn 2013. Gan fod ein penderfyniad yn anghywir, yn gyfan gwbl oherwydd ein gwall ni, byddai'ch dyfarniadau'n cael eu diwygio'r holl ffordd yn ôl i 2013.

Sut rydym yn penderfynu a ddylech ad-dalu gordaliad cyfan, neu ran ohono

Wrth benderfynu a ddylech ad-dalu gordaliad, byddwn yn gwirio:

- ein bod wedi cofnodi gwybodaeth a roddwyd gennych yn fanwl gywir, a gweithredu arni, cyn pen 30 diwrnod ohonoch yn rhoi gwybod i ni am newid yn eich amgylchiadau
- ein bod wedi cyfrifo'n fanwl gywir eich hawl gywir, a'i thalu i chi
- bod yr wybodaeth y gwnaethom ei chynnwys ar eich hysbysiad o ddyfarniad yn gywir ar ddyddiad yr hysbysiad
- bod yr hyn y rhoesoch wybod i ni amdano, os gwnaethoch gysylltu â ni, yn gywir, a bod yr wybodaeth a roesom i chi ar sail yr wybodaeth honno'n gywir
- a wnaethoch gysylltu â ni i drafod unrhyw ymholiadau ynghylch eich hysbysiad o ddyfarniad, ac a wnaethom eu hateb yn gywir
- eich bod wedi rhoi gwybodaeth gywir a chyfredol i ni pan wnaethoch hawlio credydau treth
- eich bod wedi rhoi gwybod i ni am unrhyw newidiadau mewn amgylchiadau ar yr adeg iawn
- eich bod wedi rhoi gwybod i ni am unrhyw gamgymeriad ar eich hysbysiad o ddyfarniad cyn pen 30 diwrnod o'r dyddiad ar eich hysbysiad o ddyfarniad
- eich bod wedi gwirio bod y taliadau a gawsoch yn cyd-fynd â'r symiau ar eich hysbysiad o ddyfarniad ac, os nad oeddent, eich bod wedi rhoi gwybod i ni cyn pen 30 diwrnod i'r dyddiad ar eich hysbysiad o ddyfarniad
- a wnaethoch roi gwybod i ni am unrhyw amgylchiadau eithriadol a oedd yn golygu nad oeddech yn gallu rhoi gwybod i ni am newid mewn amgylchiadau neu am ein camgymeriad cyn pen 30 diwrnod

Ar ôl i ni wirio ein bod wedi bodloni ein cyfrifoldebau ni, a'ch bod wedi bodloni'ch rhai chi, byddwn yn penderfynu a oes raid i chi ad-dalu:

- gordaliad
- gordaliad cyfan, neu ran ohono'n unig

Fel arfer byddwn yn rhoi ein penderfyniad, ynghyd â'n rhesymau, ar bapur. Fodd bynnag, ni fyddwn yn stopio casglu gordaliad wrth i ni wneud hyn.

Fel arfer byddwn yn rhoi ein penderfyniad, ynghyd â'n rhesymau, ar bapur. Fodd bynnag, ni fyddwn yn stopio casglu gordaliad wrth i ni wneud hyn.

Efallai na fyddwn yn gofyn i chi ad-dalu gordaliad os gwnaethoch gysylltu â ni i roi gwybod bod eich amgylchiadau personol eithriadol yn golygu nad oeddech yn gallu gwirio'ch hysbysiad o ddyfarniad neu daliadau banc.

Er enghraifft, mae'n bosibl bod aelod o'ch teulu wedi bod yn ddifrifol wael. Os felly, rhowch wybod i ni cyn gynted â phosibl.

Os ydych yn dal i gredu na ddylech ad-dalu gordaliad

Os ydych yn dal i fod yn anfodlon ein bod wedi penderfynu parhau i gasglu gordaliad, gallwch ofyn i ni ystyried y penderfyniad eto os rhowch wybodaeth newydd a pherthnasol i ni. Unwaith yn unig y gallwch ofyn i ni adolygu'r penderfyniad, a bydd yn rhaid i chi wneud hynny cyn pen 30 diwrnod o gael eich llythyr o benderfyniad ynghylch anghydfod. Bydd eich gordaliad yn dal i gael ei gasglu wrth i ni wneud hyn. Byddwn ond yn derbyn cais hwyr am adolygiad o dan amgylchiadau eithriadol, er enghraifft, os oeddech yn yr ysbyty am y cyfnod hwnnw o 30 diwrnod.

Os nad oes gennych unrhyw wybodaeth newydd i'w rhoi i ni, ond rydych yn dal i fod yn anfodlon ar ein penderfyniad, gallwch gysylltu ag ymgynghorydd proffesiynol neu sefydliad, megis Cyngor Ar Bopeth. Gallwch ystyried pa opsiynau sydd gennych, gan gynnwys mynd drwy'r llysoedd.

Os ydych yn anfodlon ar ein gwasanaeth, darllenwch 'Gwasanaeth i gwsmeriaid' ar dudalen 15.

Ad-dalu gordaliad

Gallwn gasglu gordaliad oddi wrthyich mewn nifer o ffyrdd, gan gynnwys:

- gofyn i chi wneud taliadau uniongyrchol i ni
- addasu'ch cod treth

Os ydych yn hawlio Credyd Cynhwysol, mae'n bosibl y byddwn yn gofyn i'r Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) neu'r Adran Cymunedau (DfC) (os ydych yn byw yng Ngogledd Iwerddon) adennill eich gordaliad credydau treth.

Drwy daliad uniongyrchol

O dan amgylchiadau eithriadol, gallwn adennill y gordaliad yn uniongyrchol o'ch cyfrif banc. Mewn rhai achosion eithriadol, efallai y gofynnwn i chi wneud mwy nag un o'r uchod.

Byddwn yn gofyn i chi wneud taliad uniongyrchol i ni os yw'ch dyfarniad credydau treth yn dod i ben - gall hyn ddigwydd os oes newid ar eich aelwyd, er enghraifft, roeddech yn rhan o gwpl ond rydych bellach yn sengl).

Gofyn am fwy o amser i ad-dalu taliad uniongyrchol

Os ydym wedi gofyn i chi ad-dalu gordaliad o ddyfarniad blaenorol yn uniongyrchol, ond mae angen rhagor o amser arnoch, ffoniwch y Llinell Gymorth Gymraeg ar gyfer Taliadau ar 0300 200 3860 cyn gynted â phosibl. Mae'n bosibl y gallwn drefnu eich bod yn ei ad-dalu fesul rhandaliad cyfartal. Os hoffech gael rhagor o fanylion ynghylch gwahanol ddulliau o dalu'n uniongyrchol, rhowch wybod i ni pan fyddwch yn ffonio.

Drwy addasiad i'ch cod treth

Os ydych yn gyflogedig o dan y drefn TWE neu'n cael incwm o bensiwn ac mae gennych ordaliad credydau treth, mae'n bosibl y gallwn addasu'ch cod treth er mwyn casglu'ch gordaliad. Byddwn yn ysgrifennu atoch ac yn rhoi gwybod i chi a allwn gasglu'ch gordaliad drwy'r dull hwn. Os ydym yn ysgrifennu atoch, a byddai'n well gennych beidio â chael eich cod treth wedi'i addasu, gallwch gysylltu â ni er mwyn talu'n llawn neu gytuno ar drefniant talu fesul rhandaliad. Bydd y swm sy'n cael ei adennill yn dibynnu ar eich incwm.

Os ydych yn hawlio neu wedi hawlio Credyd Cynhwysol neu Gredyd Pensiwn

Os ydych yn hawlio neu wedi hawlio Credyd Cynhwysol neu Gredyd Pensiwn, mae'n bosibl y byddwn yn trosglwyddo, neu wedi trosglwyddo'ch dyled credydau treth i'r Adran Gwaith a Phensiynau neu'r Adran Cymunedau, er mwyn iddynt allu ei hadennill o'ch taliadau Credyd Cynhwysol neu Gredyd Pensiwn oni bai eu bod yn rhoi gwybod yn wahanol i chi. Os ydym eisoes wedi cytuno ar gynllun talu gyda chi, byddai hwn yn dod i ben ac efallai y bydd y dull o adennill a/neu'r gyfradd adennill a ddefnyddir gan yr Adran Gwaith a Phensiynau neu'r Adran Cymunedau yn wahanol i gynllun CTHEF. I gael ragor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk/tax-credits-overpayments

Caledi ariannol

Os oes angen i chi drafod caledi ariannol â ni, cysylltwch â ni er mwyn esbonio'r sefyllfa.

Efallai y gofynnwn i chi am amgylchiadau teuluol a allai arwain at gostau byw ychwanegol. Er enghraifft, os ydych yn gofalu am rywun sydd â salwch cronig neu anabledd. O dan rai amgylchiadau eithriadol, efallai y byddwn yn canslo gordaliad yn gyfan gwbl.

Os na allwch dalu am eich treuliau byw hanfodol

Ffoniwch y Llinell Gymorth Gymraeg ar gyfer Taliadau ar 0300 200 3860 os na allwch dalu am eich treuliau byw hanfodol megis eich rhent, nwy neu drydan, ac:

- rydych yn ad-dalu gordaliad yn uniongyrchol
- rydym wedi gofyn i chi ad-dalu gordaliad

Byddwn yn gofyn i chi am ragor o wybodaeth am eich amgylchiadau, gan gynnwys eich incwm a'ch costau byw, i weld a allwn addasu eich taliadau. Unwaith y bydd gennym yr wybodaeth hon, byddwn yn anelu at wneud penderfyniad cyn pen 2 ddiwrnod gwaith.

Os ydych yn ad-dalu eich gordaliad drwy ostyngiad drwy daliad uniongyrchol, mae'n bosibl y byddwn yn gofyn a ydych am ei ad-dalu dros gyfnod hirach.

Os na allwch dalu am eich treuliau byw hanfodol, ac rydych yn cael Credyd Cynhwysol neu Gredyd Pensiwn, dylech gysylltu â'r Adran Gwaith a Phensiynau neu'r Adran Cymunedau.

Os byddwch chi a'ch partner yn gwahanu

Mae'n rhaid eich bod wedi rhoi gwybod i ni cyn pen un mis os byddwch chi a'ch partner yn gwahanu. Bydd eich hawliad credydau treth ar y cyd yn dod i ben, a byddwn yn cyfrifo a ydych wedi cael eich gordalu. Os ydych, byddwn yn ysgrifennu at y ddau ohonoch i wneud y canlynol:

- rhoi gwybod faint rydym wedi ei ordalu i chi
- gofyn i chi gysylltu â ni er mwyn trefnu ad-dalu'r arian

Rydych chi a'ch cyn-bartner yn gyfrifol fel eich gilydd am ad-dalu unrhyw ordaliad o'ch hawliad ar y cyd. Bydd y llythyr a anfonir at y ddau ohonoch yn dangos cyfanswm y gordaliad sydd ar y ddau ohonoch.

Dylech geisio cytuno gyda'ch cyn-bartner faint y dylai'r ddau ohonoch ei dalu. Yr opsiynau sydd gennych yw:

- bod y ddau ohonoch yn talu hanner
- bod y ddau ohonoch yn talu swm gwahanol
- bod un ohonoch yn talu'r swm llawn

Unwaith y byddwch wedi dod i gytundeb a'ch cyn-bartner, dylai'r ddau ohonoch ffonio'r Llinell Gymorth Gymraeg ar gyfer Taliadau ar 0300 200 3860 er mwyn trefnu ad-dalu'r gordaliad. Yna, cewch lythyr yn cadarnhau'r hyn y mae'n rhaid i chi ei ad-dalu.

Efallai na fyddwch yn gallu trafod y peth a'ch cyn-bartner, naill ai oherwydd nad ydych am gysylltu ag ef neu am na wyddoch ble y mae. Hyd yn oed os byddwch yn siarad ag ef, efallai na fyddwch yn gallu cytuno ar yr hyn y dylai'r ddau ohonoch ei ad-dalu. Os bydd hyn yn digwydd, dylech siarad â'r Llinell Gymorth Gymraeg ar gyfer Taliadau cyn gynted â phosibl. Gofynnir i chi wedyn ad-dalu hanner y gordaliad, a gofynnir i'ch partner ad-dalu'r gweddill. Ni ofynnir i chi ad-dalu mwy na hanner y gordaliad.

Cysylltu â ni

Pan fyddwch yn cysylltu â ni, dylech roi'r canlynol i ni:

- eich enw llawn
- eich rhif Yswiriant Gwladol
- rhif ffôn yn ystod y dydd

Dros y ffôn

Cyllid a Thollau EF 0345 300 3900

Llinell Gymorth Gymraeg ar gyfer Taliadau 0300 200 3860

Relay UK

(os na allwch glywed na siarad
dros y ffôn)

18001 0345 300 3900

Os hoffech siarad â ni yn Gymraeg, ffoniwch 0300 200 1900

Y tu allan i'r DU

+44 2890 538 192

Ar bapur

Swyddfa Credydau Treth

Gwasanaeth Cwsmeriaid

Cymraeg CThEF

HMRC

BX9 1ST

Help a chymorth

Cael help gan CThEF
os oes angen cymorth
ychwanegol amoch

Cyngor ynghylch
dyledion

I gael gwybodaeth am gael cymorth ychwanegol os yw eich cyflwr iechyd
neu amgylchiadau personol yn ei gwneud hi'n anodd pan fyddwch yn
cysylltu â CThEF, ewch i www.gov.uk/get-help-hmrc-extra-support

Os ydych chi'n cael trafferth talu'ch biliau, gallwch gael cyngor ar
ddyledion yn rhad ac am ddim yn www.gov.uk/debt-advice

Gwasanaeth i gwsmeriaid

Mae gwybodaeth am ein gweithdrefn gwyno i'w chael yn

 www.gov.uk/cwyno-am-cthem

Mae 'Siarter CThEF' yn egluro'r hyn y gallwch ei ddisgwyl gennym
ni, a'r hyn a ddisgwyliwn gennych chi. I gael rhagor o wybodaeth,

 ewch i www.gov.uk/government/publications/hmrc-charter.cy

Eich hawliau a'ch
ymrwymadau

Arweiniad yn unig yw'r nodiadau hyn sy'n adlewyrchu'r sefyllfa ar
adeg eu hysgrifennu. Nid ydynt yn effeithio ar unrhyw hawl i apelio.

CThEF CDIO CEPO

Ebrill 2025 © Hawlfraint y Goron 2025

CThEF 04/25